

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónak minden nap a keltől és
Egyes évre... 10 kor.
Hagyományos... 4 c
Könyvben kényes koréva:
Egyes évre... 20 kor.
Hagyományos... 5 c
Világos postán szállítva:
Egyes évre... 25 kor.
Hagyományos... 6 c

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Biztosított minden nap a keltől és
Egyes évre... 10 kor.
Hagyományos... 4 c
Könyvben kényes koréva:
Egyes évre... 20 kor.
Hagyományos... 5 c
Világos postán szállítva:
Egyes évre... 25 kor.
Hagyományos... 6 c

NAGYVÁRAD, április 13.

A Szigligeti-színház kérdése.

A színház-kérdésben ma fog határozni Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága. Ezuttal azonban még aligha dönthet érdemlegesen a közgyűlés a színház bizottság azon határozata felett, amelyben kimondta, hogy a Szigligeti-színházat újabb három évre Somogyi Károlynak adja ki.

A színház bizottság ugyanis tudatta ugyan a városi tanácsal ezen határozatát, de a szerződést nem kötötte meg Somogyi Károlylyal, sőt a szerződés-tervezet végleges megállapítását is akkorra halasztotta, ha a mai közgyűlés dönt a határozat ellen beadott felelőzés felett.

A városi tanács pedig egyszerűen be-terjeszti, hogy a színház bizottság a pályázat kiírását nem véleményezi.

Tulajdonképpen csak ez az egész nagy-gyá erőszakolt kérdés alapja.

Első sorban a tanácsot terheli a fe-lelősség, hogy az interpellációban fel-ve-tett kérdéssel elmérgesítette az ügyet.

De most már számolni kell az adott helyzettel s nem a színház szerződése, hanem a felelőzések azon indítványa kö-zül csucosodik ki a kérdés, hogy a tör-vényhatóság adjon utasítást a pályázat kiírására.

Ha azonban ezt kimondaná a törvény-

hatóság, első sorban is illetéktelen térre lépne, mert a színház szabályrendeletének megalkotásánál önként lemondott ezen jogáról s egészben és feltétlenül a szin-ügyi bizottság jogkörébe utalta annak az elhatározását, hogy kivel kössék meg a színházra a szerződést. Tehát a pályázat vagy a színházgató személyére vonatkozó kérdésben utasítást sem adhat, — leg-alább is addig, míg a jogerős szabályren-delet megváltoztatása s annak jóváha-gyása iránt nem intézkedik.

Biztosítva van azonban a törvényha-tóságnak a joga a színházgató személyé-nek megválasztására is, azonban más uton. A színházgatóval megkötött szerző-dést, ha az igazgató személye nem tet-szik, egyszerűen visszautasítja; sőt tovább megy a szabályrendelet, mikor kimondja, hogy azon igazgató, akinek szerződését elutasította a közgyűlés, azon idényben többet szóba sem jöhet.

A törvényhatóság jogát tehát nem kell féltetni, az kellőleg biztosítva van.

A kérdés merituma most az, hogy szükség van-e a pályázatra, vagy nem.

Somogyi Károly négy évi ittléte és működése alatt bebizonyította, hogy a vi-déken művészeti tekintetben is megállja a versenyt, az összes vidéki társulatok-kal, Krecsányi társulatát kivéve. Krecsá-nyira azonban pályázat esetén sem szá-mithatunk. (A szegedi társulatot is sokan dicsérik, de a Sz. Naplóban olyan kriti-

kákat olvastunk róla, amilyent még a nagyváradai társulatról nem olvastunk.)

A pályázat kiírása, különösen most már, semmi eredménnyel sem járna, mert éppen a felelőzések egyikének táv-irati megkeresésére az összes nagyobb vidéki színházgatók határozottan kijelen-tették, hogy Somogyival szemben nem vesznek részt a pályázatban.

A színház anyagi oldalát ha vesszük, itt meg páratlanul áll Somogyi s eddig is csak ennek köszönhető, hogy Nagyvá-rad városát nem terheli már is tetemes kiadás szubvenzió címén. Azt csak nem akarja senki, hogy olyan színházgató ke-rüljön Nagyváradra, aki úgy járjon mint az aradi és miskolci színházgatók. Ezek a szomorú esetek jó omenül szolgálhat-nak Nagyvárad város törvényhatóságának.

Különbben is a közönség köréből álta-lánosabb és nagyobb panaszok a négy év alatt nem merültek fel. Kisebb bajok, panaszok pedig voltak és lesznek is, bárki legyen az igazgató. Ki nem elégit-hető, vagy csekélyebb jelentőségű pana-szok voltak a kitűnő kolozsvári társulat-tal szemben is.

A törvényhatóság több tagja nyilat-kozott már, hogy miért kívánja a pályá-zat kiírását.

Alább három tekintélyes törvényható-sági tag nyilatkozatát közöljük a pályá-zat kérdésében.

Rádl Odön a színházgatókban kiváló

„TISZÁNTUL“ TÁRÓZÁJA.

A mi barlangunk.

Sokszor iriak mostanában a révi cseppkő-barlangról, beszélnek is sokat, s a tempera-mentum szerint esodákról, vagy mit sem érő lyukról hall az ember az ott járt turis-táktól.

Csak egyről nem igen hallottam eddig be-szélni, Handl Károlyról. Pedig, a mint segítségé nélkül nem lehet be sem jutni a barlangba, épp úgy nem is tudánk ma sem, semmit e természeti szépségről az ő tudása és — anyagi áldozatai nélkül.

Igen sokszor meg tettem már a révi szo-ro-sban a miniatűr turista kirándulást. Először közvetlenül a rajna vidéki utamból hazajövet, még tele a Rajna káprázatos szépségével, men-tem ebbe a szorosba. Mondhatom, hogy ilyen benyomások után is elragadónak találtam azt az öt kilométernyi utat, hol annyi szépség van össze halmozva, mint más híres helyeken egy napi járó földön.

A sínek mellett kényelmes homokozott uton lehet menni. Elő kép a Körös hidjánál ragadja meg az embert, igazi amfiteatrális szépségével s aztán a Körös kanyargása sze-rint újabb s újabb körképek változtatják egy-mást. Fal meredekségű szikla partok, erdős hegyoldalak, alagutak, barlangok, a tündér vár fecske fészke s a végtelenül bájos máv. vizesés, egymásután gyönyörködteinek.

Hányszor vágytam a vizesés sziklájára jutni, de nem volt út s a Körös medre éles kövekkel van tele. At lábaim nem kedélyes dolog.

Czárán Gyula aztán utat csináltatott a Körös balpartjára is és megnyitott egy még káprázatosabb turista ut, a hogy tetőn végig. Új barlangok, visszhang, remek kilátási pontok változtatják ott egymást s egy helyen, éppen a vizesés felett, kedves kis fehér nyírfa körülte hid visz keresztül a patakon.

Ez a patak a szikla falból, az eséstől egy száz lépésnyire tört elő. Nyílása a barlangnak nem volt.

Embortelen időktől fogva titok fedte a pa-tak nyját.

Mi lehet oda bent a hegy mélyében? Handl pályafelügyelő sohasem tesz vala-mit elhamarkodva. Megfigyelte a patakot s látta, hogy sokszor hevesen tört elő, néha las-san kevés vízzel. Innen gondolta, hogy nagy méretű barlang van a hegyben, melyben időnkint reservoár szerűen fel gyülemlik a víz.

Késő ősszel aztán Czáránval egyetérve, kirobbantotta a bejáratot záró sziklát és fel-tárt a kizuhanó viz után a barlang.

Bejárata még most alacsony s meghajolva nagy kövek közt jut be az ember. Ugy husz lépést lehet, bizony csoszogó porondon teenni, aztán bokán felül belé kell gázolni a pa-takba.

Itt már szükség van Handl jól eső előzé-kenységére és fáradságos segítségére.

Pár lépés után mély vizű lesz a földalatti patak, itt padló deszkát fektetett át Handl. E nélkül derékig érne a víz s mivel természet alatt nem csak a fű, de a deszka is meghajlik,

A legjobban ajánlható az úri
MITTEILER EDE

angol divat férfiszabó-czég

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban

közönségnek ruha-beszerzésre

Nagyvárad,
Fő-utca.
(Uri Casinó-épület).
TELEFON 520.

szerezhetők be

mely angol szövetekből a legújabb sza-bás szerint a legszebb kivitelben készít *férfi-öltönyöket*, s minden e szakba vágó ruháneműket. — Női costümekre valódi angol SZÖVETEK nagy választékban.

tekintély s széles látkörű tudáson alapuló véleménye mindenestre legnagyobb figyelemre érdemes. Dr. *Hoványi Géza* hosszú évek óta vezeti páratlan jóakarattal, buzgalommal a nagyváradi színészet ügyét s ezuttal is csak ennek érdeke lebeg szeme előtt. *Mihelfy Adolf* biz. tag véleménye ugyan a pályázat mellett van, azonban ajánljuk a tvhatóság figyelmébe annak befejező részét, amely a színigazgató anyagi helyzetével foglalkozik.

A vélemények a következők:

Őnök arra kérnek: mondanék véleményt a színügyi bizottság azon határozatáról, melylyel a »Szigligeti-színház«-ban a játszási engedélyt újabb 3 évre, pályázat mellőzésével, *Somogyi Károly* urnak öhajija megadták.

Véleményemet e tárgyban a színügyi bizottság azon ülésében, mely e kérdéssel foglalkozott, már elmondottam s magam is a pályázat mellőzésével foglaltam állást.

Hogy miért? — erre egyszerű a felelet: mert nem várok a pályázattól kedvezőbb eredményt s mert különben is, konzervatív hajlamaim azt tanácsolják, hogy a biztos jól nevezhető bizottság a bizonytalan jobbért.

Ameanyire a magyar vidéki színészetet ismerem, úgy tudom, hogy legfőleg két-három szintársulat áll jelenleg a *Somogyi* uré színvonalán s az a meggyőződésem, hogy ezek igazgatói a pályázatban részt venni nem fognak, mert eddigi állomáshelyeiken olyan anyagi előnyöket élveznek, miket mi nem nyújthatunk nekik.

Van még egy másik indokom is.

Somogyi ur működését egyéniségét évek óta ismerjük s mindkettőben teljes biztonossággal látom annak, hogy a város színügye nála jó megbízható kezekbe van és lesz letéve.

Ezenfelül honorálni kívánom az ő feltétlen tisztességességét, a vele való érintkezés kellemességét és azon pontosságát, melylyel elvállalt kötelességét minden irányban teljesíti; ami — anyagi vállalkozásról is szó lévén — nem bagyható figyelmen kívül. Ezt pedig lelkiismeret-furdalása nélkül megtehetem, mert a szerződés olyan ellenőrzési jogot biztosít a színügyi bizottságnak, melynek pontos gyakorlása mellett kizártnak tartom annak lehetőségét, hogy a közönség jogait és méltányos igényeit

Somogyi ur ki ne elégítse s a színház művészi vezetésében dekadencia állhasson be.

Végül meggyőződésem az a megítézés melyben őt, hozott határozatával a színügyi bizottság részesítette, csak fokozni fogja *Somogyi* ur eddig tanúsított ambícióját és áldozatkészségét.

Ez véleményem ezen ügyben, melyet anélkül, hogy azt bárkire oktrojálni akarjam, anélkül, hogy annak bármily súlyt tulajdonítanék, csupán azért adok kifejezést, mert a tisztelt szerkesztőség erre egyenesen felhívott.

Rádl Odón.

A Szigligeti színházak pályázat nélkül *Somogyi Károly* színigazgató urnak, újabb három évre kiadása tárgyában hozott színügyi bizottsági határozat, felől véleményem a következő:

A létező szabályrendelet értelmében a színigazgató megválasztása és a szerződés megkötése, kizárólag a színügyi bizottság hatáskörébe tartozik, — tehát hatáskörébe tartozik annak eldöntése is, hogy ezen jogát pályázat hirdetése, avagy meghívás útján eszközölje és színügyi bizottságnak ezen határozatát tehát a közgyűlés sem változtathatja meg.

Eltekintve azonban a jogosságtól, czélszerűnek és méltányosnak tartom e hozott határozatot; czélszerűnek, mivel az adott viszonyok között a pályázat kiírása esetén sem várható jobb eredmény, mert a határozat hozatalra jogosított színügyi bizottság nagyönbsége, megléve elégedve *Somogyi Károly* igazgatói működésével, újból mellette foglalja állást; de méltányosnak is tartom, mert ezen megítéssel bizalom nyilvánítása csak buzdítólag hathat egy önzertelen igazgatóra, míg másrészt az a sorompó meggyitása — akkor midőn a pályázat eredménye már előre is tudható.

Talán nem egészen méltányos azokkal szembe sem kiket a pályázatra csábítottunk. Egy szóval: ha megvagyunk elégedve *Somogyi Károly* igazgatóval, akkor minek a pályázat, mert a megkötendő szerződés feltételeinek betartása elegendő biztosíték arra, hogy színészetünk azon magaslapon maradjon melyet Nagyvárad város nagyigényű közönsége megkövetel.

Dr. Hoványi Géza.

Miután még annak idejében — mert színházilagotó egészségi okokból nem igen lehetek — a színügyi bizottságról lemondottam és azóta a színészet ügyeivel nem is foglalkozom,

elhatározott szándékom az élére állított kérdésben, valjón a játszási engedélyre néve a pályázat kiírassék-e vagy sem? szavazati jogomat nem érvényesíteni.

Mindazonáltal azon véleményben vagyok, hogy miután a pályázat kiírása mellett a törvényhatósági bizottság tagjainak oly tekintélyes része foglalt állást, figyelemmel arra, hogy a pályázat kiírásából sem a város közönségére, sem a művészeti igények kielégítésére nézve hátrány nem származhatik, a jelen körülmények között a pályázat annál kevésbé mellőzhető el többé, mert a közönség megfigyeléséből folyólag a színészet pártolás és ez által a színigazgató és a szubvenció szükségessége által pedig maga a város szenvedhetne igen érzékeny károsodást.

Meggyőződésem szerint még pályázat esetén sem állnának rosszul a jelenlegi színigazgató kilitásai, már csak azon okból sem, mert a Népszínháznál, Miskolcon és más helyütt előfordult színházi pénzügyi válságok eléggé megvilágosítják, mily elsőrendű fontossággal bír, ha az igazgató szolid, megbízható, anyagi gondokkal nem küzdődő, komoly, rendezett viszonyok között élő és számítással működő egyéniség.

Mihelfy Adolf.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, ápr. 13.

Előök: *Jakabffy Imre* az ülést megnyitja, felolvastatja a tegnapi ülés jegyzőkönyvét. Miután az ellen észrevétel nem tétetett, hitelkitettnek jelenti ki.

Bemutatja a beérkezett irományokat, felolvastatja *Kelemen Béla* indítványát a parlamenti reform megvalósítása tárgyában. A szombati ülésre tűzik ki.

Osztrák irodalom a magyar fiuktól.

Fapp Zoltán: Engedeimet kér, hogy a békét e felszólalásával pillanatra megzavarja. Felolvassa a honvédelmi miniszternek a magyar ifjusághoz intézett felhívását a közös tisztekepző iskolába való tömeges belépés érdekében. Helyesli a felhívás eddig legalább teljesen szokatlan, meleg, hazafias hangját, de kifogásolja,

bizony csizma száron is befolyik ott a víz, mig át juthatni egy szikla tömbre.

Innen vissza nézve, hatalmas acetilen lámpáink világásnál az első cseppkő formáczókban gyönyörködünk.

Mindjárt a bejárat felett egy pompás női szobor hajlik egy sziklára, szép fehér cseppkő idomaival, a boltozaton pedig egy négy méteres nagy strucz toll hajlik keresztül. Valószínű szép fehér színe élesen vág ki a fekete boltról.

Tovább előre, nyaktörő, leteint kísértő uton juthatni. Jó három öl magasba csuszós kőveken, oly keskeny gerinczen, mely legfeljebb félméternyi s mindkét felül a sötét mélység, egy oldal helyiségbe jut a turista. A formáczók meglepők.

Stalagmit és stalagtit borítja a boltozatot és padmalyt, mindenféle állatformák, függönyök, ragyogó jégcsapszerű képződményekkel van tele ez az öt méternyi sugaru terem. Meglepo látvány!

Lejövet, miután hálákat adunk az Istennek, hogy minden tagunk a maga helyén maradt, mert hát igen csuszós a meredek lejtő és esendő ez ember, pár lépésnyire a földgömbhöz jutunk.

Ez is cseppkő képződmény jó három méter átmérőjű s csaknem egészen körül lehet járni. Finom rovátkákkal van tele s állandóan nedves léven, gyönyörűen csillog a lámpa fényben.

Következik egy remek baldakin. Félkör alakú, gyönyörű rojtozattal, s a boltozat is tele van cseppkővel.

Egy remek sas szárny egészen át éri a barlangot, még a szárny-tollak is, mintha faragva volnaak márványból, oly szép alakulásnak.

Innen egy nyolcz méteres pallón, öt méter mély víz felett át drukkoltunk a templomba.

Orgona, egy megmeredt vizesés, remek oszlop, csaknem derekam átmérőjű, tehát van valami vékony, várja itt az embert. Innen csolnakon, melybe két ember fér, el lehet vagy ötven lépésnyire menni, hol egyelőre vége az utnak a leereszkedett cseppkövek miatt, jobb és jobbra fordulva, egy 12 méteres létrán felmászni a kőtra.

A létráról cseppkövekbe fogózva, felkuszunk egy terem nagyságu mellékbarlangba. Ez a legképrázatosabb. Ember nagyságu csodálatos szobrok, fölülről mélyen lenyuló csapok, hófehér tisztaságban ragyogva, egészen elborítják a barlangot.

Ettől a képtől alig lehet elválni.

Ha semmi egyéb nem volna is, ez a két felső mellékbarlang nagy értékűvé tenné a révi barlangot.

De maga a patak is pompás.

Néhol zugva rohan nagy sziklák közt, néhol tó szerűen csendes és mindenütt kristály tiszta.

A levegő kellemes enyhe odabent. Igen sok munkába került az is, hogy a kezdetlegelő stádiumába jutott a barlang. A pályafelügyelőzönkből nem igen lesz nagy tőkés, pedig min-

den munka és anyag a Handl Károly pályafelügyelő idejéből és zsebéből telt ki.

Ha a miniszteriumból pár száz forintnyi segélyt juttatnának, és a minélkül a tavaszi turistaság idején ugys tönkre megy minden, őrt állítanának a barlanghoz, úgy megbecsülhetetlen értéket képviselne ott az a barlang.

Fő vonal mellett, az állomástól gyalog fél óra alatt ideális szép vidéken van a barlang. Egy jó csónak kellene a Körözsőcöl, mert a mostani inkább kúriozum, mint szállítási eszköz, bent a barlangban pár hid és lépcső, a patak folyórárt akadályozó két szikla pad el-távolítása után száraz lábbal és minden nehézség nélkül lehetne bejárni a barlangot.

Hisszük, hogy a nyáron már így lesz.

Ha kölcsönképpen adná is a miniszterium, belépti díjakból egy év alatt vissza térül az egész rá fordított összeg, olyan avatott és megbízható kezek mellett, mint a Handl-é.

Ma még csak elszánt emberek menjenek belé, vas egészséggel és jól tömött hátizsákkal felszerelve.

Déli tízenkét órakor indulva, este fél 11 órakor már visszatérhet az ember Váradra. Sonkolyoson minden igényt kielégítő, jó vendéglőben vasszorálhatunk. Egy déltán tehát az egész révi szorosot és barlangot megtekinthetjük, nagyobb költség, ha rendben lesz a barlang, minden fáradság nélkül. P-y.

hogy a felvételi vizsgálat feltételei között azt követelik a magyar ifjaktól, hogy tudják a XIX. század osztrák irodalmát.

Nyíri Sándor honvédelmi miniszter: Nincs igaza Papp Zoltánnak, mikor a kormányt a nemzet mesterséges elaltatásával vádolja, mert a kormány az előre megállapított programját váltotta be a katonai oktatás terén is. Az osztrák irodalom ismeretét csak azoktól követelik, akik a polgári életből a katonai akadémiákba lépnek be, már pedig ezek az ifjak a nyolcz gimnáziumot elvégezvén, a magyar irodalmat feltétlenül tudják s miután a katonai akadémiák az osztrák irodalmat is tanítják, szükséges, hogy a belépők is birjanak azzal az alappal, amely a további haladás feltétele. Külömben megjegyzi, hogy a magyar középiskolákban a két felsőbb iskolákban is tanítják a német irodalmat és a katonai tisztképzőkbe való belépésre serkentő felhívásban csak irás-hibából áll az »osztrák«, mert ilyen nincs, csak német.

Az pedig csak nem is képzelhető, hogy az érettségit tett magyar ifju még germanizálható lenne, ha pedig ilyen mégis megtörténhetnék egy némelyikkel, akkor ezekért nem lesz kár és csak az a megjegyzése az ilyenekre: Hadd hulljon a fergese. (Zajos helyeslés és taps a jobboldalon.)

Fapp Zoltán fenntartja azt az állítást, hogy az egész magyar politikát Bécsből irányítják.

Az abbáziai találkozás.

Visontai Soma: Goluchowsky és Tittoni külügyminiszterek abbáziai találkozása ügyében kérdést intéz Tisza István gróf miniszterelnökhez.

Kérdi, mi volt az oka a találkozásnak? Nem történtek-e új megállapodások, amelyek ránk nézve akár gazdaságilag, akár államjogiilag hátrányosak? A hármasszövetség érdekében nem hajlandó-e Goluchowsky gazdasági áldozatokra is?

Tisza István gróf miniszterelnök szerint teljesen alaptalan az a föltevés, mintha a hármasszövetség érdekében fölünk gazdasági áldozatot követelnének. A most megkötendő kereskedelmi szerződésben tehetünk majd gazdasági engedményeket, de csak megfelelő ellenszolgáltatások fejében.

A mi Visontai kérdésének politikai oldalát illeti, a miniszterelnök azt feleli, hogy az egymással szövetségben levő államok külügyminisztereinek néha igen természetesen találkoznok kell, hogy a fennforgó kérdéseket megbeszélhessék. A két miniszter egymással találkozott, de közöttük semmi új megállapodás nem jött létre s ez nem is volt céljuk. De a találkozás mégis szükséges volt, éppen most, amikor a Balkánon egy akció folyik és amikor Olaszországban a mi akciónkat alaptalanul úgy tüntetik fel, mintha az az olasz érdekekre nézve veszélyes volna.

Igen helyes dolog volt tehát, hogy a két külügyminiszter alkalmat keresett ez alaptalan gyanúnak és aggodalomnak eloszlatására.

Visontai Soma tudomásul veszi ezt a nyilatkozatot.

A parlamenti vesztegetés.

Napirenden van a Kuen-Héderváry kormány programjára vonatkozó hat. javaslatok törtétele.

Babó Mihály hozzájárul a törtélethez, de kívánja, hogy a parlamenti vizsgálóbizottság jelentését a vesztegetések ügyében, azért külön tárgyalja a Ház.

Tisza István gróf miniszterelnöknek nincs kifogása az ellen, de előbb az életbevágóan sürgős állami ügyeket kellene elintézn.

Olay Lajos a vesztegetés ügyét is fontosnak tartja, a civillista megszavazása nem oly sürgős, mint ennek a kérdésnek a tisztázása.

Meg kell határozni a tárgyalás időpontját.

Tisza István gróf miniszterelnök: A ma-

gyar közvélemény a vizsgálat során már meggyőződött arról, hogy a magyar parlament tisztességén semmi sérelem nem esett; más eredménye nem lesz a parlamenti tárgyalásának se.

Ellenben tiltakozik az ellen, mintha itt még valami sötét gyaúról vagy ilyesmiről lehetne beszélni. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Olay Lajos: Az a tény, hogy Héderváry Károly gróf újra miniszter lett erkölcsileg kötelezi a kormányt e kérdésnek mielőbbi tisztázására.

Tisza István gróf miniszterelnök kijelenti, hogy teljesen nyugodt lelkiismerettel elvállalja a felelősséget azért, hogy Héderváry újból miniszter lett. Ha valakinek bár a legcsekélyebb kétsége volt is a parlamenti vizsgálat során, még az is meggyőződhet róla, hogy Héderváryhoz a gyanúnak még csak árnyéka se fér.

Madarász József a mellett van, hogy a parlamenti vizsgálóbizottság jelentését határozott napra tűzzék ki napirendre.

Okolicsányi László a vesztegetés ügyének elintézését tartja a legsürgősebb dolognak, mert addig, míg ez úgy elintézve nincs, mindenkinek van joga gyanusítani. (Zaj a baloldalon.)

A Ház elhatározza, hogy a Héderváry-kormány programjával kapcsolatos hat. javaslatokat törli a napirendről.

A Házat sértő szociálista.

A székesfehérvári járásbíróóság felhatalmazást kér a bünvádi eljárás megindítására egy szociálista ellen, a ki a Házat megsértette. Rabár Endre az igazságügyi bizottság nevében jelentette, hogy ez a sértés nem érinti a Ház méltóságát s így nem kell megadni a bünvádi eljárásra a felhatalmazást.

Nessi Pál óhajja az ügy tisztázását és a bünvádi eljárás megindítását javasolja.

A többség az előadó javaslatát fogadta el.

A képviselőház 1903. évi költségvetésének helyesbítését megszavazták, bár Ugron Gábor kifogásolta, hogy az elnök annak idején nem tett jelentést a Háznak.

Molnár Jenő az új országház hibáinak javítását;

Rátkay pedig a karzati jegykezelés könnyítését kéri.

Nessi Pál a gépirőhölgyek helyzetének javítását kéri, a gépiróknak is nyugdíjat kell biztosítani.

Nyegre László előadó jelenti, hogy a gazdasági bizottság a gépirónok állásának rendezését fogja majd javasolni.

A keletázsiai háború.

Kuropolitkin jelentése.

Pétervár, április 13. Kuropolitkin tábornok a csárhoz intézett távirata tegnapi kelettel a következőket jelenti: Kastalinsky tábornok e hó 8-án éjjel vadászcsapatot küldött a Jalu folyam balpartjára Vicsu várossal szemben. Dimidovics hadnagy és Pontenkin tiszthelyettes vezetése alatt álló csapat megszállta a folyót és a Szcmalinde-szigetre ment, hol egy japán kémlelőre kiküldött 50 löny járórt abban a pillanatban leptek meg, a midőn az a sziget keleti partján három bárkából partra akart szállani. A vadászok partra hagyták szállni az ellenséget, majd tüzelni kezdtek. Majdnem valamennyi japán elpusztult. A bárkákat elsüllyesztették. Mi nem szenvedtünk veszteséget. A következő napon a japánok rövid idő előtt ezelt előőrsét visszavonultak: E hó 9-én éjjel négy vadász átkelt Songanphónál a folyamon és ott ellenséges lovaszázadra akadt. A vadászok 12 órán át elrejtőztek, míg a koreaiak el nem árulták őket és kénytelenek voltak uszva életüket megmenteni, mert bárkájuk fővényzetonyra került. Uszás közben egy katona meg-

fuladt. A mieink tiz a japánt, kik a vadászokat egy bárkában követték, megtámadták és valamennyit megölték. Az ellenséges bárkák elsüllyesztettek.

A háboru és az angol érdekek.

Niucsvang, április 13. Intézkedtek az angol érdekeknek a háboru ideje tartalma alatt való mogóvására és a városbeli szerződési jogok helyreállítására. Az Espiogle nevű angol ágyunaszád távozása szabad kezet hagy az orosz hatóságoknak és megengedi nekik a hadi jog alkalmazását. Az utolsó kereskedőhajók ma indultak el. A hajózási társulatok közölték helyi ügyvivőikkel, hogy többet nem küldenek hajókat. A város utcái nincsenek kivilágítva. A folyamon minden éjjeli közlekedés tiltva van.

Pjönejang, április 13. A Daily Telegraph hadi tudósítója tegnap egy szotnya kozákok látott vad futásban, amint a Jalu környékén levő őrhelyüket odahagyták. Itt azt hiszik, hogy a Jalu mellett tegnap ütközet volt, mely az oroszok vereségével végződött.

Vöszödelmök.

Ott hagytam el tegnap a beszéd fonalát, ahol dr. Tóth a pipa szarát.

Hát itt folytatom.

Tehát elérkeztünk a barlang kapujához. Ez a kapu nem volt meg idáig, mert a szikla holt egészen a vizigát. Handl robbantotta ki a sziklát s így nyílt meg a rejtelmek kapuja. Nem nagy kapu, de új s így illően megbámultuk. Aztán némi habozás után beléptünk a barlangba, illetőleg a vízbe s acetilén lámpáinkkal nappali fényt árasztva, lestük hol a cseppkő.

E perczben mint a sértett oroszlán, olyan vad keserőséggel hördült fel a barlang kapujában egyetlen geológusunk s futott kifelé:

— Jaj! a pipaszáram!

Gyors a szélvész, gyors az automobil, de mind elmaradt a patakban vágató pipaszár mögött.

Legjobban elmaradt pedig a lesujtott tulajdonos, ki égő pipával, szár nélkül úgy állt meg egy sziklán, mint Tantalus.

Városunk fáradhatatlan, jó kedélyű, derék építész, felebaráti szeretettől s a csuszós iszaptól indítatva szintén neki eredt a futásnak, de a másik pillanatban egy még sebzettebb oroszlán kiáltását hallatta, mely szintén jajjal kezdődött, de nem — a pipaszárammal végződött.

Szép a máv. vizesés, de nem akkora, mint ez az esés volt s nem is szól akkorát. No mondhatom, hogy az is bolond, aki azt állítja, hogy a méztuffa könnyen málló. Meg sem lapult biz az, pedig egyetlen építészünk a bukott ember keserű humorával adott hálát az egeknek, hogy hátrányos tagjait nem üvegből alkotta a játzi természet.

Hát ilyen bajt csinál a pipaszár, — ha nincs.

A geológus nem is jött be a barlangba aztán hanem elmedt bodzát keresni s a fogpiszkálóval vájva ki ennek belét, alkotott belőle új pipaszarát.

Ma nincs iskolai előadása a geológusnak, a peczövel lesi a Körösön anon közmondás igazságát, pedig igaz jószág nem vész el. Ha tutaj is lejön a Körösön, lejön a pipaszár is.

A társaság megfogya bár s mint emlitém, némileg megtörve is folytatta utját a barlangba.

Egyetlen építészünk kedvét nem sokáig zavarta meg a súlyos esemény, mert mint okos ember, nem sokat törődött azzal, ami a háta mögött történt s ugyancsak fűrgén ment elől.

Jól rendezett világító tornyunk, Szűcs János állt, a vízből kimeredő sziklán s mi egy száll pal-lón vonultnk át a barlangot betöltő patak vizén, a János diák világossága mellett.

Szerencse, hogy a bőrünk vízhatlan, mert így csak bőrig lettünk vizesek. Ugyanis, vagy a lábunk volt hosszú, vagy a víz magas, de bokán felül egyenlítődtől ki a nivó differenzia.

Hát így jutottunk be a barlangba.

A folytatásban még cseppkőről is lesz szó.

Köby.

UJDONSAGOK.

A Katholikus Szabad Liceum zárünnepélye.

Páratlan az az érdeklődés, a melylyel a közönség a Katholikus Szabad Liceum zárünnepélye iránt viseltetik.

A jegyeket valósággal elkapkodták, úgy, hogy ma már ülöhelyre jegyeket csak a pénztárnál lehet váltani délután fél 6 órától kezdve.

A Tiszántul kiadóhivatalában ma délelőtt már csak állóhelyre lehet jegyet váltani.

A nagy érdeklődés legszebb elismerése, annak az áldásos működésnek, a melyet a Katholikus Szabad Liceum kifejt. De a zárünnepély programja önmagában is elég arra, hogy a legkényesebb igényeket kielégítse. Művészi értékű, kiváló programpontra valamennyi, úgy, hogy a nagyváradi közönség ily pompásan összeállított műsorral ritkán élvezhet irodalmi és művészeti estélyt.

Az ünnepély műsora a következő:

1. **Móra István:** Katóka. Szavalja **Tóth Elek.**

2. **Rubinstein:** Szonáta részlet. **Varró Domokosné** zongorakísérete mellett gordonkán előadja **Szmaszenka Ernő.**

3. Szónoki beszéd. Tartja dr. **Prohászka Ottokár.**

4. **Rákóczi induló.** Női karra írta **Szentgály Gyula**, zongorára átírta **Neworall István.** Zongorán előadják: **Kerekes Anna** és **Vertán Sarolta.** Eneklők:

I. **Soprán.** Buhl Ferike, Buzáth Margit, Bertin Gizli, Fluk Irén, Grész nővérek, Herkner Szidi, Nutz Etelka, Schönstein Erzsébet, Taksás Ilona, Venter Valéria, Vécsy Margit.

II. **Soprán.** Bérczy Mariska, Bezanovics Olga, Budaházy Olga, Borbély Mária, Filip Anna, Györfly Gizella, Kollársz Margit, Kovács Irén, Muhoray Margit, Mayr Mariska, Münch Etelka, Némegy Anna.

Alt. Baldy Zseni, Korhutiv Victoria, Láposy Erzsi, Mayr Erzsi, Páll Ella, Zdrahal Irma.

A zárünnepélyt a prem. r. kath. főgimnázium dísztermében tartják meg. Kezdeté pontban 6 órakor este. Az egyes programpotok közben az ajtók zárva lesznek.

A kath. kör új helyisége.

A nagyváradi katolikus kör tegnap este tartott ülésén, a kör jövő életére messze kiható, nagyjelentőségű ügyben tanácskozott. Tekintettel arra a már régebben megnyilvánult óhajra, hogy a kör jelenlegi, a céljának meg nem felelő helyisége helyett másat nyerjenek a nagyváradi egyházmegye fenkölt szellemű főpásztora dr. **Szmeccsányi Pál** püspök és a nagyváradi főtisztelendő káptalan egy új körhelyiség építését határozták el, amely ugy méreteiben, mint beosztásában teljesen megfelelné a szükségnek. A kör tegnapi választmányi ülésén jelen voltak: **Palotay László** pápai prelátnak, elnök, **Grócz Béla**, **Dus László**, **Fetser Antal**, **Tóth Márton**, **Gálbory Sámuel**, dr. **Vucskics Gyula**, **Balázsovich Rezső**, **Stark Gyula**, **Novák János**, **Novotny S. Alfonz**, dr. **Imrik Gusztáv**, **Csobánczy Lajos**, **Kelemen Kálmán** és **Seitz Benő**. — Elnök örömmel jelentette be, hogy a püspök ur, O Excellenciája és a káptalan egy alkalmas körhelyiség építését tervezik, a mostani épület tágas kertjében. A választmány hálás köszönettel vette a bejelentést s a részletek megbeszélésére és megállapítására **Gálbory Sámuel**, dr. **Hoványi Gyula**,

Pekanovits Imre, **Stark Gyula** és dr. **Imrik Gusztáv** vál. tagokból álló bizottságot küldött ki. — Új tagokul felvették a körbe: **Glódeck Agoston**, **Hiebsch Gy.** D. z. ö. **Fey Rezső** és **Freyler Béla**.

TAJEKOZTATO.

Apr. 14. Kath. Szabad Liceum zárünnepélye. Prohászka Ottokár dr. szónoki beszédével (estély.)
 April. 15. Szigligeti társaság közgyűlése.
 Aprilis 24. A Nemzeti kaszinó közgyűlése d. u. 4 órakor.

Tisztelettel kérjük azon előfizetőinket, kik a mult, valamint a jelen évről hátralékban vannak, hogy előfizetés díjaitak mielőbb kiegyenlíteni sziveskedjenek.

* **Szmeccsányi püspök** hazaérkezése. Dr. **Szmeccsányi Pál** püspök O Excellenciája tegnap este Budapestről, hol hivatalos dolgokban néhány napot töltött, székelyre érkezett.

* **Dr. Prohászka Ottokár** Nagyváradon. A Katholikus Szabad Liceum mai zárünnepélyének illusztris szónoka, dr. **Prohászka Ottokár** ma d. u. 4 órakor érkezik Nagyváradra, a hol **Bognár István** kanonoknak lesz szívesen látott vendége. Az esti 11 órás vonattal **Prohászka** ismét a fővárosba utazik.

* **Személyi hír.** **Natafalussy Kornél** kitanácsos, tanker. igazgató ma csütörtökön délután, négy-öt hétig tartó körútra indul körületében több tanintézet meglátogatására.

† **Holbesz József.** Alig egy hét alatt három nyugalmazott papja halt meg a váradi egyházmegyének **Badsy György** és **Farkas István** elhunytáról csak a napokban emlékeztünk meg, most pedig **Holbesz József** halálát rónjuk a krónikás könyvbe. **Holbesz József**nek nagyon mozgalmas élete volt. 1856-ban lett pappá szentelve, hét éven át káplánkodott, tiz esztendeig a berettyó-szent-mártoni plébániát adminisztrálta, később ott hagyta az egyházi szolgálatot, rosszul tanuló diákok elkészítésével foglalkozott, majd ismét kérte az egyházmegyét, hogy alkalmazza s **Liporniczky püspök** visszavette és **Vaskóhira** küldte adminisztrátornak, honnét 1890-ben nyugdíjba ment, de mint kisegítő **Kis-Festen** nyert alkalmazást. Ott érte őt a halál életének 73-ik évében. Temetése tegnap ment végbe. Mit élteben nem talált lelje fel lelke holta után a boldogító nyugalmat.

* **Kinevezések.** A m. kir. pénzügyminiszter dr. **Tóth Gábor** járástiszti orvost a rézbányai m. kir. bányahivatalhoz ideiglenes minőségű bányaróvossá nevezte ki. — **Plósa Sándor** igazságügyminiszter **Máthé László** tenkei kir. járásbírói betétszerkesztő szakdíjnokot jelenlegi állomáshelyén telekkönyvi betétszerkesztő irnokká nevezte ki.

* **Az uszoda meghagyása.** Sok furcsa dolog történik a nagyváradi városházán. Már évekké elelőt hangoztatták, hogy ha az újvárosi színház felépül, **Körözs-utca** elejéről eltiltják a régi, rozoga uszodát, melynek már eddig sem volt helye egy fejlődő város közepén. A rendőrség már utasítva is lett a dísztelen bódéknak eltávolítása iránt. Nagyvárad város tanácsa azonban most olyan javaslatot terjeszt a mai közgyűlés elé, hogy még egy évig ott hagyják az uszodát. Ilyen fontos közegészségügyi intézménynek első sorban is ott van a helye, ahol még a víz tiszta, ahol még a víz nincsen megfertőzve a csatornák szennyjével. Már pedig a mostani helyig a csatornák egész sora ömlik a **Körözsbe** s annak vizét

erősen beszennyezi. De még ezen kívül tűzbiztonsági és közbiztonsági szempontból is veszélyesek a város közepén azok a rongyos bódék, amelyek éppen nem szolgálnak díszül a monumentális városházának. A város törvényhatóságának, azt hisszük, jobb izlése lesz, mint a tanácsnak s nem fogja beleegyezését adni, hogy továbbra is ott dísztelenkedjenek azok az uszodának nevezett bódék.

* **Borzalmas férjgyilkosság.** **Rippán, Petró** nének, a vadállati kegyetlenséggel mérszárló asszonynak párja termett. Kegyetlenebb, állatiabb, durva paraszt asszony büncselekményéről kapjuk a megdöbbentő hírt, a biharmegyei **Rippa** községből. **Matyinka** Mihályné saját férjét orozva meggyilkolta s tagokra mérszárolva kamrájában rejtgette. Az elvetemült asszony tettének okául azt vallja, hogy családja bújogatta fel a férje vagyonáért.

Az irtóztató gyilkos mérszárlás résztes történetét a következőkben írja tudósítónk:

Aprilis harmadikán, húsvét vasárnapján **Matyinka Mihály** nyomtalanul eltűnt. Két nap mulva gyanút keltett a falu népe előtt, hogy **Matyinka Mihályné** ügyet se vett férje eltűnésére s faggatni kezdték az asszonyt s a falu határárt felkutatták az eltűnt ember után.

Az asszony azzal nyugtatta meg a szomszédokat, hogy biztosan a rokonai látogatására ment el havasokba, mert régen emlegeti. Azonban április hatodikán a Tenke melletti falucska határában a **Körözs**ből a halászok emberi hulladarabjait: lábszárakat, kézfejeket húztak ki s kutatás után megtalálták a feldarabolt ember törzsét és fejét is. A borzalmasan összevágott emberben **Matyinka Mihályra** ismertek a halászok. Legott jelentést tettek a csendőröknel a borzalmas esetről. A csendőrök megindította a nyomozást s az amugy is gyanus asszonyt **Kucs Mária**t a meggyilkolt feleségét vallatára fogták. Az asszony rémülten tiltakozott, tagadott míg aztán töredelmesen bevallotta, hogy ő ölte meg 13 áa éjjel az urát. Az ágyában alvó ember torkát elmesztette, s még kora hajnalban darabokra szabdalva a hullát a kamrájában rejtette. Elmondta, hogy negyedikén aztán beavatta bűnébe **Mészáros Mitrot** akinek pézst ígért és kérte, hogy segítsen a hulla eltüntetésében. **Mészáros** azt tanácsolta, hogy a hullát szekéren vigyék ki a **Körözs**hoz, és dobják a folyóba. Még aznap este ki is vitték a hullát s a fűzesben a folyóba borították. De mert már esteledett s féltek, hogy észreveszik, csak hamarosan a partról borították a folyóba s így nem került az árba, hanem a parton leülepedt. Tanuk vallomása szerint **Mészáros Mitro** **Matyinkáné** régi szeretője s valószínű, hogy a gyilkosságot együtt eszelték ki. Az asszony tette okául azt vallja, hogy az ura vagyonához akart jutni. A borzalmas bűntény részleteiről a vizsgálat után kapunk bővebb értesítést. A nagyváradi kir. ügyészség megindította a vizsgálatot s a vizsgálóbíró a megbízott kir. alügyész és a törvényszéki orvosokkal már kiutazott a helyszínére.

* **Zavarok a virilisek névjegyzéke körül.** Tegnapi a számuakban már említettük, hogy a közigazgatási bíróság **Leviller Miksát**, a Lászlómalom vezérigazgatóját felvette Nagyvárad város 1904. évi legtöbb adót fizetői közé, azon az alapon, hogy az illető tisztviselő illetményei után kivetett adó, bárha a társaság fizeti is, de az ő adókönyvében van előírva. Az igazoló választmány tegnap tartott ülésében tárgyalta legfelsőbb bírósági döntést, amelyet jogi szem-

pontból különösnek talált, mert az ex-lex időre hivatkozik, amikor nem volt adókiivetés. A tárgyalás folyamán még rájött az igazoló választmány, hogy a városi adóhivatalnál, a legenyhébben szólva, szabálytalanságot követtek el. Előnkben tárgyalták a kérdést s egyik-másik bizottsági tag a fegyelmi eljárás megindításának szükségét hangoztatta, mert nem lehetnek biztosak soha az ilyenek után az adókönyv hitelessége iránt. A kir. pénzügyigazgatóság az ex-lex daczára is kivetette az adót, de a részvénytársaságra. Hogy milyen jogon került ez az adó a vezérigazgató egyéni adókönyvébe ezt kutatták s jogszerű eljárásnak vették, amely által Mayer Lászlót jogától elűzték. A közgazgatási bizottság ugyanis csak ezen átirás alapján hozta meg határozatát. Az igazoló választmány végre is abban állapodott meg, hogy a közgyűlés elé terjesztendő jelentésében rámutat, miszerint az 1903. év folyamán ilyen adó kivethető nem volt, de ezt a pénzügyigazgatóság és a városi adóhivatal nem vették figyelembe. A cégre kivetett adó átirása pedig az egyéni adókönyvbe, szabálytalanság volt. — Mayer Lászlónak fennmarad a joga, hogy a közgazgatási bíróság döntése ellen perfelvitelnek van helye s egyttal az adót átiró városi számtiszt ellen kérheti a fegyelmi vizsgálat megindítását. — Az igazoló választmány ülésén jelen voltak: Frankó Endre elnök, dr. Hoványi Géza, Száblender Károly, Hlatky Endre, Mezey Mihály, Mihály Adolf és dr. Istvánffy István.

* Női menedékház. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet választmánya azon tagjainak, akik a női menedékház érdekében kibocsátott gyűjtő leveket szívesek voltak elfogadni, becses tudomására juttatom, hogy az egylet nemcsak pénz, hanem bármilyen — ruha, élelmiszer stb. — adományokat a jótékonyág érdekében hálásan fogad s felkérem a gyűjtőbirókában levő nemes szívű hölgyeket, hogy a hamánus szél érdekét minél hathatósan támogatni s előmozdítani szíveskedjék, mely fáradságukért előre is köszönetemet nyilvánítom. — Nagyvárad 1904. április 13. — özv. báró Gerliczy Félixné elnök.

* Betörés. Géczy Béla püspökségi mérnöknek a Kórház-utca 6. sz. a. levő záros pinczéjében, az ajtó lakatjának leverése után az elmúlt éjszaka betörték és 12 üveg ó-bort, két üveg uj-bort, azonkívül a hordóból is meglehetősen mennyiségű bort vittek el. A bortolvajokat a rendőrség nyomozza.

* Ongyilkossági kísérlet a közokórházban. Debreczeni Imre 17 éves gimnáziumi tanuló, a kit szeptember 19-ike óta ápolnak a biharmegyei közokórházban, tegnap reggel szublimát pasztillát vett be. Az ápolók szerencsére csakhamar észrevették az ifjú kísérletét s az orvosok idejekorán elejét vették a nagyobb bajnak. A mérgezési esetről értesített rendőrség azonnal jelentést tett a kir. ügyésznek, ki a vizsgálato t megindította.

* Késelés a pálinkamérésben. A Rothbart-féle nagyvásártéri pálinkamérésben tegnapelőtt délután nagyban ülte nevenapját Berki Gyula rosvott multu és késelési hajlamairól ismeretes cigány. A zajos czéczó ezuttal is késeléssel végződött, amennyiben Berki Piller József és Fekete József nevű két legényt alaposan összeszurkált. A sérülteket a közokórházban ápolás alá vették, a főhöst pedig nyomban letartóztatta a rendőrség s tegnap átadta a járásbírósnak.

* Adományok az Erzsébet árvaházra. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet árvaházra javára újabb adakoztak: Blayer Lajosné 2 zsák burgonyát, Darvassy Lajosné egy kosár aszalt gyümölcsöt, Pekanovits Imréné egy kosár káposzta és burgonyát, mely jótékony küldeményekért hálás köszönetet mond az elnökség.

x Tisztelettel hívjuk fel lapunk olvasóinak szives figyelmét **Sz. KOCSIS JÁNOS** katonai, egyenruházati, férfi-szabó czég lapunk mai számában közölt hirdetésére. 606

x Figyelmeztetjük olvasó közönségünket hogy most **Háasz Manó** kézmű és divatruházában (Zöldfa-utca elején), óriási mennyiségű női férfi és gyermek ernyők, ugyszinte női férfi és gyermek harisnyák bámulatot keltő árban lesznek elárúsítva. 64

SZINHÁZ.

HEFI MŰSOR:

Csütörtök: Lotti ezredesei.
Péntek: Takarodó újdonság.
Szombat: Takarodó.

Az arany ember.

Az új naiva, Szabó Irma bemutatkozása nem felelt meg minden tekintetben a várakozásnak.

Két olyan naivánk volt, mint Szohner Olga és Berlányi Vanda, mikor tehát utódjuk fellépett, önkéntelenül is az előddel vetettük őt egybe. S az összehasonlítás nem az utód előnyére üt ki. Nagyon sok igyekezett, jóakarát van Szabó Irmában, sok tanulmány, szorgalom is látszik játékán, de hiányzik belőle az a bájos eredetiség, a mi Szohner Olgát is, Berlányi Vandát is a közönség kedvenczvévé tette.

Pedig ha valahol, hát akkor a naiva szerepkörnél kell mentül több érzést és eredetiséget a színpadra vinni, mert különben a szerep unalmassá válik. Szabó Irma, ugy látszik, csak találmányra lépett a naiva szerepkörére, mert szorgalmának véletlenül éppen itt talált tért; pedig lehetséges, sőt igen valószínű, hogy Szabó Irma igen jó színésznő, de nem jó naiva.

Hát ha más szerepkör jobban sikerülne? s kevesebb mesterkélttség kellene hozzá?

Klenovits György Timár Mihály komoly tanulmányra valló, biztos higgadsággal eljátszott szerep volt, a mely megérdemelte a tapsokat. Pompás volt **Tóth Elek** Krisztyán Tódora s **Szalmáry** Brazovicsa. **Dési** (Kadischea) és **T. Pogány** Janka egészítették ki tökéletessé a jó szereplők sorozatát, a kik közül azonban legjobban **Szerémy** Gizella üt ki. Kellemes, mély organuma, kifejező játéka (a néha-néha elővett pózok daczára) most sem tévesztették hatásukat. **Dr. K. A.**

Lotti ezredesei. Ez a pompás, kacagató énekes bohózat kerül ma színpadra a Szigligeti színházban, Feledi Boriskával a fő női szerepben. A többi főszerep a régi kezekben marad.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 191. Bérietszám 171. (páratlan)

Ma, csütörtök 1904. április 14-én:

Lotti ezredesei.

Operette.

HELYTARAK: Nagypáholy 14 korona, földszinti és első emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsolye 3 kor. Korszék 2 k r. 40 fill. Tálalászék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti zártzék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Jegyek előre válthatóka színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénziárnás 7 órakor.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3. óráig előre válthatók.

Holnap, pénteken április 15-én

Takarodó.

EGYESÜLETEK.

A nőegylet gyűlése. A Biharmegyei és Nagyváradai Nőegylet választmányi tagjait és védhölgyeit van szerencsém a f. évi április hó 15-ik napján d. u. 4 órakor az Erzsébet leány árvaházban tartandó választmányi ülésre meghívni. Nagyvárad, 1904. évi április hó 13. napján. özv. báró Gerliczy Félixné elnök.

NYILTTÉR.

Az első magyar vitorla-vászon-, és jutaáru-gyár nagy raktára

Radó Samu és társa

Nagyvárad, Kossuth (Sas) utca. Bihar kávéházzal szemben.

Hazai Ipar! Telefon szám 240. Gyári árak

Mindenféle	Vizhatlan
Gabona zsákok.	Asztag ponyvák.
Lisztos zsákok.	Cseplő ponyvák.
Gyapju zsákok.	Kazán ponyvák.
Szalma zsákok.	Sátor ponyvák.
Heremag zsákok.	Szekér ponyvák.
Só zsákok.	Rostáló ponyvák.
Zsák vásznak.	Repcze ponyvák.

Ponyva vásznak.

Az Első magyar len- és jutaáru-gyár eredeti árszabása szerint árusítanak.

Gépszijakat, varró- és kötő-szijakat, bocskorokat minden méretben; továbbá elsőrendű gépolajokat, továbbá gépkenőcsöt, kocsikenőcsöt s más e szakba vágó gazdasági czikkeket nálunk beszerezhetők.

Szegedi kenderfonó-gyár kiváló gyártmányai: kender- és len-zsákok, gazdasági kötelek, zsinórok, gurtnik, kévekötelek, tömlők, kender, kőcz stb. állandóan raktáron vannak bármely mennyiségben. — **Vizontelárusítók árkedvezményben részesülnek** — A t. gazdaközönséget szolid kiszolgálásról előre is biztosíthatjuk. 698.

Kiváló tisztelettel

Radó Samu és tsa
zsák és ponyvakölcsönző intézete !!

Bumbera Imre

polgári- és papi szabó.

Nagyvárad, új „Bazar“-épület színház oldal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és Főtisztelendő papság becses tudomására hozni, hogy a **legujabb divatu** és a **legjobb minőségű** szöveteim raktáron vannak, melyekből a legujabb és legelegánsabb szabás szerinti ruhákat készítem nagybecsű megrendelőimnek.

Különösen felhívom a Főtisztelendő papság figyelmét az összes áruimra, melyet **kizárólagosan csak a Főtisztelendő papság részére** tartok. Állandóan nagy választék **reverenda czimáda** és egyházi **kvadrátusokból Rivétum** fekete és viola színben, továbbá egyedül raktára a mai idény legszebb és legczélszerűbb **hit, remény, szeretet övének** (cingulus), mely egyedül csak nálam **szerezhető be.**

Midőn a Főtisztelendő papság és a nagyérdemű közönség becses pártfogását kérem föl kell említenem, hogy elvtem mindig a jó munka jutányos ár volt, melytől eltérni a jövőben sem fogok.

Nagybecsű megrendeléseiket kérve, maradtam kitűnő tisztelettel:

Bumbera Imre,

polgári- és papi szabó.

Csak e hó végéig

tart az árusítás a

Csathó Gábor és Tsa-féle

helyiségben,

miért is az összes áruk u. m. papír, írószerek, imakönyvek, képeskönyvek, ifjúsági iratok, képeslevelezőlapok, emlékkönyvek stb. még olcsóbban árusítatnak.

Kiváló tisztelettel

Helyfi László,

könyv- és papírkereskedése
Fő-utca, Weiszlovits-ház.

Doboz levélpapírok 25 kr.-tól feljebb.

A jó munka a legjobb reklám.

Ki javítja meg olyan bámulatos olcsón és pontosan az óráját, mint

Freund Benjamin.

Miért? Mert a legjobb gépekkel és munkaerőkkel van ellátva. Ékszer vagy órát csak

Freund Benjaminnál

vásárolhat legolcsóbban, miért? mert kis házzal is megelégszik.

Fél árban kinél kap szemüveget, hő- és lázmérőket, azt is csak

Freund Benjaminnál.

Miért mert megvett potom árért egy egész raktárt.

Van-e törött vagy ócska arany és ezüst eladó vagy cserébe akar.

Freund Benjaminnál

értékesítheti legjobban. Ékszer javítást hallatlan olcsóért esziközi.

Ki nem tudja, hogy hol lakik az a

Freund Benjamin,

mű-órás, ékszerész és látszerész, az figyelje meg

Nagyvárad, Fő-utca, Széchenyi-szálloda épületében.

TAVIRATOK.

Válaszok az interpellációkra.

Budapest, április 13. (Saját tud. táv.)
Tisza István gróf ma válaszolt az összegyűlt interpellációkra.

Holló Lajos interpellációjára a király nemzeti ügyekben való befolyásolása tárgyában — tiltakozó választ adott a miniszterelnök. A ház tudomásul vette.

Molnár Ákos és **Okolicsányi** interpellációjára az olasz horvám szerződésre vonatkozólag kijelenti Tisza István, hogy ideiglenesen a saját szakálára hozabbította meg a szerződést.

Molnár Ákos nem veszi tudomásul a miniszterelnök válaszát, mert az olaszbor behozatala veszélyezteti a magyar bortermelést s erre a miniszterelnök nem nyithat a saját akaratából szabad teref.

A **Hegedüs Loránt** interpellációjára a kivándorlás korlátozására vonatkozólag ígéreteket tesz Tisza István gróf. A ház a választ tudomásul vette.

A spanyol miniszterelnök merénylője.

Budapest, április 13. (Saját tud. táv.)
Madridból írják, hogy **Maura** miniszterelnök merénylője, **Artal** anarchista, a ki egy fekete kendő alá rejtve törét lépett Maura kocsjához.

— Jó reggelt, Don Antonió. — üdvözölte a miniszterelnököt, aztán előrántva törét éljen az anarchia! kiáltással Maura mellébe szurt. A tör azonban az egyenruha gombjáról lesiklott s az ötödik és hatodik borda között oldalt sebesítette meg Maurát.

A seb két centiméter mély s a tör benne maradt.

Maga a miniszterelnök húzta ki.

Azonban a seb nem életveszélyes, mert nemesebb szerveket nem sérteit a tör s a seb nem fertőzött. A tör nem volt mérgező. Így a miniszterelnök orvosai rövid napok alatt remélik Maura meggyógyulását.

Alfonz király meglátogatta miniszterelnökét. A merényletet már 8 nap óta készítették elő az anarchisták.

Elítélt párbajozók.

Budapest, április 13. (Saj. tud. táv.)
A budapesti törvényszék tömegesen ítélkezett az összegyűlt párbajügyekben. Lendl Adolf temesmegyei képviselőt, Ivánka Oszkárt és Csávolszky Lajost az emlékezetes afférból kifolyólag vívott párbajért 5—5 napi államfogházra ítélték.

Makaroff halála.

Budapest, ápr. 13. (Saj. tud. táv.)
Szentpétervárról és **Londonból** érkező táviratok megerősítik a hírt, hogy a Port-Arthur előtt történt legutóbbi tengeri ütközetben az orosz flotta egyik legerősebb vezérhajója, melyen Makaroff is tartózkodott s melynek tisztjei között **Ciril** nagyherczeg is szolgált, elmerült.

Makaroff eltűnt s valószínű, hogy a legénység nagyrészevel vízbe fult. **Ciril** nagyherczeg súlyosan megsebesült.

Ongyilkos jogász.

Pozsony, ápr. 13. (Saját tud. táv.)
Bartal Antal főispán jogász fia agyonlőtte magát. Ongyilkosságának oka botrányos szerelmi kaland.

Közönség köre.*

Az asztalosiparosok panasza.

A nagyváradai asztalossegédek még alig pihenték ki a múlt évi bérharcz fáradalmait, ezelőtti pár héttel újabb bérharczba léptek, s mindenáron olyan módozatokat akarnak megállapítani, amelyek alapján fenyegetik az önálló asztalosiparosok egzisztenciáját. Ezeknek a feltételeknek elfogadása előnyvel járna a már jó idő óta sztrájkolókra, de csakhamar nem lenne iparos, aki alkalmazni bírná a segédeket.

Különösnek találjuk, hogy a sztrájkoló asztalossegédek ezen alapsnélküli, jogtalan erő-

* E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget A Szerk.

szakoskodását **Gerő** Ármin főkapitány ur nemcsak tűri, de olyan színezetet ad eljárásának, mintha pártolná a rendet is nagyban zavaró asztalos segédeket.

Még csak a lapoknak sem adtak hírt a rendőrségen azokról a verekedésekről, fenyegetésekről, amiket már eddig is a sztrájkolók elkövettek. Hányszor elfordult már, hogy a dolgozni akaró segédeket megtámadták s kényszerítették a munka abbahagyására a sztrájkolókat, akik megszállják a műhelyeket.

Daczára, hogy ezek a dolgok belettek jelentve, a főkapitány ur semmit sem tett. Figyelme kívül hagyta a rendőrség az asztalosiparosok szakosztálya által hozzá intézett kérelmét is.

A szakosztály végre is kénytelen volt dr. **Beölhy** László főispánnal és **Rimler** Károly polgármesternél keresni orvoslást, kérve az iránt intézkedést, hogy a dolgozni akaró asztalos iparos segédeket védjék meg a sztrájkoló munkások inzultusától, fenyegetéseitől, szóval személybiztonságokról gondoskodjanak s védjék meg a szegény önálló iparosokat is a tönkretűntéstől.

Több asztalosiparos.



REGÉNYCSARNOK.



A tenger alatt.

— Kalandos regény. — 101

(Megjelent a Strand Magazine 1902. évfolyamában.)

Írta: Max Pémberton.

— Az igazságos megtorlás és bosszú ügyel — felelte Nepeen kapitány nyugodtan. — Ugy van, uram, ez forog koczánk, sok száz derék, becsületes hajós halála, akiket ezek a gazemberek orozva mérszáróltak lel Ezért harcolunk s ha bukunk kell, vesszünk a becsületes férfiak halálmegevetésével.

— Amen! — sóhajtoitá rá Bligh Péter s vele az egész gyűlekezet.

Ugyanazonapon délután hat óraker.

Mind együtt ebédeltünk a nagy ebédlőben a miss Ruth szalonja mellett. Tizenötgyen ülünk az asztal körül, mind oly emberek, akiket közös érdek szoros kapcsa fűz össze. És nem voltunk se szomorúak, se csüggedők, sőt szinte vidámak voltunk, noha pár óra választott csak el bennünket a legszörnyűbb megpróbáltatástól. Miss Ruthot soha életemben nem láttam így élénknek és jókedvűnek. Mint hogyha nem is halálos veszedelem fenyegetne, hanem nagy öröm és szerencse biztatna bennünket, ki nem fogyott a beszélgetésből, a tréfából, a kagásból... Amint mellette ültem, néha-néha rám vetette mélyseges kék szeméit, melyeknek fenekén ragyogva égett az a valami, ami drágább volt nekem a egész életnél és ilyenkor halkán, alig hallhatóan suttogta:

— Oh, Jasper!... Meglássa hogy minden jóra fordul!

Arról, ami kelet felől fenyegetett bennünket, senki se beszélt, mintha csak rá se gondoltunk volna. A három kis francia leány úgy forgóldott körülöttünk, mint a tengeri nimfák triászja, s úgy láttam hogy Dolly Venn, meg a kis Rosamunda se a múlttal, se a jövővel nem törődött: nekik elég volt a jelen, amelynek verőfényes örömet semmiféle kód nem homályosította el...

Hétfőn éjjel tizenegy óraker.

Már két órája vagyunk itt s mindaddig semmi se történt. Clair-de-Lune és Bligh Péter itt vannak mellettem a lépcsőnél, ahonnan az öbölből föl lehet jönni. Dolly Venn és Seth Barker pedig az ágyú mellett állnak. Oly sötét van, hogy alig látni valamit; maga Ken szigete is csak fekete folt a ködös szomszátáron. A tenger alatti városban minden lámpást eloltítottunk s a zátony is oly sötét, mint a többi szirtek körös-körül.

Czerny yachtját nem látjuk sehol, de nem látjuk a csónakokat sem és a forró, fülledt szellő, mely időnként az arcunkba csap, semmiféle hangot se hoz felénk. Mind a hárman ott fekszünk a sziklák közt, lehetőleg védett helyen, kezünk ügyében eleség, étel, ital, — mert ki tudja meddig kell harcolnunk egyfolytában, — négy-öt puska egymás mellett s nagy halom lövedék mellettük . . .

Honnan, mely oldalról jön majd a veszély? Egyszerre üt-e rajtunk a sátánok hada, hirtelen rohanva rák minden oldalról, vagy lapangva lép meg bennünket, egyszerre több oldalról, vagy hol itt, hol amott bukkanik föl és oroszva egyenként lövöldöz le bennünket s mi nem is fogjuk őket látni? . . . ki tudhatta volna ezt? . . . A társaim egyre kérdezték: — »Lát-e valamit, kapitány?« — Én pedig egyre csak azt feleltem: — »Nem látok semmit.« — Ez a sötétség mind sűrűbb, mint félelmetesebb . . .

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde

Budapest, ápril. 13.

Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, ápril. 13

Buza áprilisra	7.88
Buza október	7.36
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.8
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.900

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. ápril. 13-nn.

Magyar aranyjáradék 4%	118.50
Magyar koronajáradék	98
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1%	89.25
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentési kötvény 4%	98.35
Italmérési jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavon földterhermentési kötvény	209.50
Magyar nyereségy-sorsjegy-kölcsön	162.50
Tizszasabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	99.50
Osztrák járadék papírban	100.25
Osztrák járadék aranyban	119.30
Osztrák járadék aranyban	99.45
Osztrák korona járadék	1.52
Osztrák államsorsjegyek	16.05
Osztrák magyar bank részvény	7.62
Magyar hitelbankrészvény	644.50
Osztrák hitelintézet részvény	6.42
Párisi vista	19.06
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.17
Németbirodalmi márka	239.80
Londoni vista	95.45
20 márkás arany	23.48

A szakasszisztens felvétele.

Dr. VUCSKIS GYULA.

ÁRVERÉS.

Az Erber Imre volt nagyváradai kereskedő csődtömegébe leltározott 165.436 korona 25 fillér névértékű aktívköveteléseket az 1904. április 28-án délelőtt 10 órakor a nagyváradai kir. törvényszék árverelő szobájában megtartandó nyilvános árverésen eladom. A feltételeket bármikor szívesen közlöm.

Nagy-Várad 1904. április 12.

Dr. Mihelyi Lajos.

csődtömeggondnok



Fehér Jenő

uri és női cipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságok szíves tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorkodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányú ipariskola czipészszakaszi rajzelőadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveltséggel végzek. **Versenyárak**

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.



Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáczai-utca 3. szám

Művek

folyóiratok, hírlapok, vonalzatok, gazdasági nyomtatványok, egyházi, községi és egyéb hivatalos nyomtatványok, körlevelek, levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben mindennemű

nyomdai munkákat jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok, bál meghívók, tánczrendek, étlapok, naptárak, palackfeliratok, névjegyek,

gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktáron.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Uj asztalos üzlet!

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására hozni, miszerint Nagyváradon, Szalárdi-utca 9-ik szám alatt egy mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelel

asztalos műhelyt

rendeztem be, hol modern szalon, háló és ebédlő; valamint konyhaberendezéseket a legmagasabb igényeket is kielégítőleg állítok elő. — Üzleti berendezéseket, portálokat a legcsinosabb kivitel s a legalacsonyabb árszámítás mellett készítek.

Részemről oda törekedve, hogy a n. é. közönségnek mindenkor teljes meglegedésére a lelelkiismeretesebb árszámítás mellett szállítsam b. megrendelését, a szives pártfogást kérve vagyok

660

kiváló tisztelettel

Lechnitzki Árpád,
asztalos mester.

742—1904. T. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A belényesi kir. járásbíró, mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy T. Thury Ignác végrehajthatónak özv. Vidikán Togyerné és társai végrehajtást szenvedő elleni 3 kor. tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a n. v. kir. törvényszék (a belényesi kir. járásbíró) területén levő B-Ujlak községben fekvő a b-ujlaki 73 sz. tjkvben. A I. 465. 1397., 1560, 1611., 1694., 1715., 1716., 2432., 82b., 1825b., 1290a 1610a., 1610b., 1824b., 1825b. hrsz. a foglalt ház, beltelek, szántó és kaszálóból álló jószágtesnek B. 12., 14—18., rsz. a végrehajtást szenvedetteket megillető 11/12-ed részre az árverést 851 kor 60 fillérben ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a felelőbb megjelölt ingatlanok az 1904. évi április hó 28-ik napján délután 9 órakor B-Ujlak község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alulis eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át, vagyis 85 korona 16 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a

értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Belényes, 1904. évi február hó 13. napján.

A belényesi kir. járásbíró mint telek-könyvi hatóság.

Lukács Lajos,

kir. albiró.

716

Értesítés!

Tudatni kívánom a t. vevőközön-séggel, hogy a

tavaszi áruk

teljesen megérkeztek

s annak megtekintése valóban figyelmet érdemel.

Bámulatot keltő nagy raktár

minden cikkben az ösmert

szolid és olcsó árak mellett.

Tisztelettel

617

Háasz Manó

Zöldfa-utca elején.



Sz. KOCSIS JÁNOS

férfi-szabó üzlete

NAGYVÁRAD, Szent László-tér, a „Sas” kávéház mellett

Megérkeztek

a hazai angol és francia tavaszi szöveteim a legnagyobb választékban, melyekből jutányos árakért a legújabb divat szerinti uri ruhákkal szolgálók.

Tisztelettel

Sz. Kocsis János, katonai és polgári szabó

606

Első Nagyváradai Asztalos-Társaság Butorraktára

Nagyvárad, Nagy-Telleky-utca.

Tisztelettel értesítjük a nagyérdemű közönséget, miszerint

BÚTOR-ÜZLETÜNKET

megnagyobbítva, a mai kor követelményeinek teljesen megfelelőleg, a legmodernebbül berendeztük. — Dusan felszerelt raktáron tartunk hálószoba-, ebédlő és SZALON-BERENDEZÉSEKET, valamint THONET-féle HAJLITOTT BUTOROKAT, ugyszintén ASZTALOS és KÁRPITOS MUNKÁK előállítását a legjutányosabb árszámítás és a legizléesebb kiállítás mellett elvállalunk. — Ugyszintén az ESZTERGÁLYOS SZAKBA VÁGÓ munkálatok a legolcsóbb árszámítás és a lelelkiismeretesebb kivitel mellett eszközöletnek, valamint az e szakmába vágó munkák szintén raktáron is tartatnak. — Tisztelettel

Lukács Antal és Társa.

685